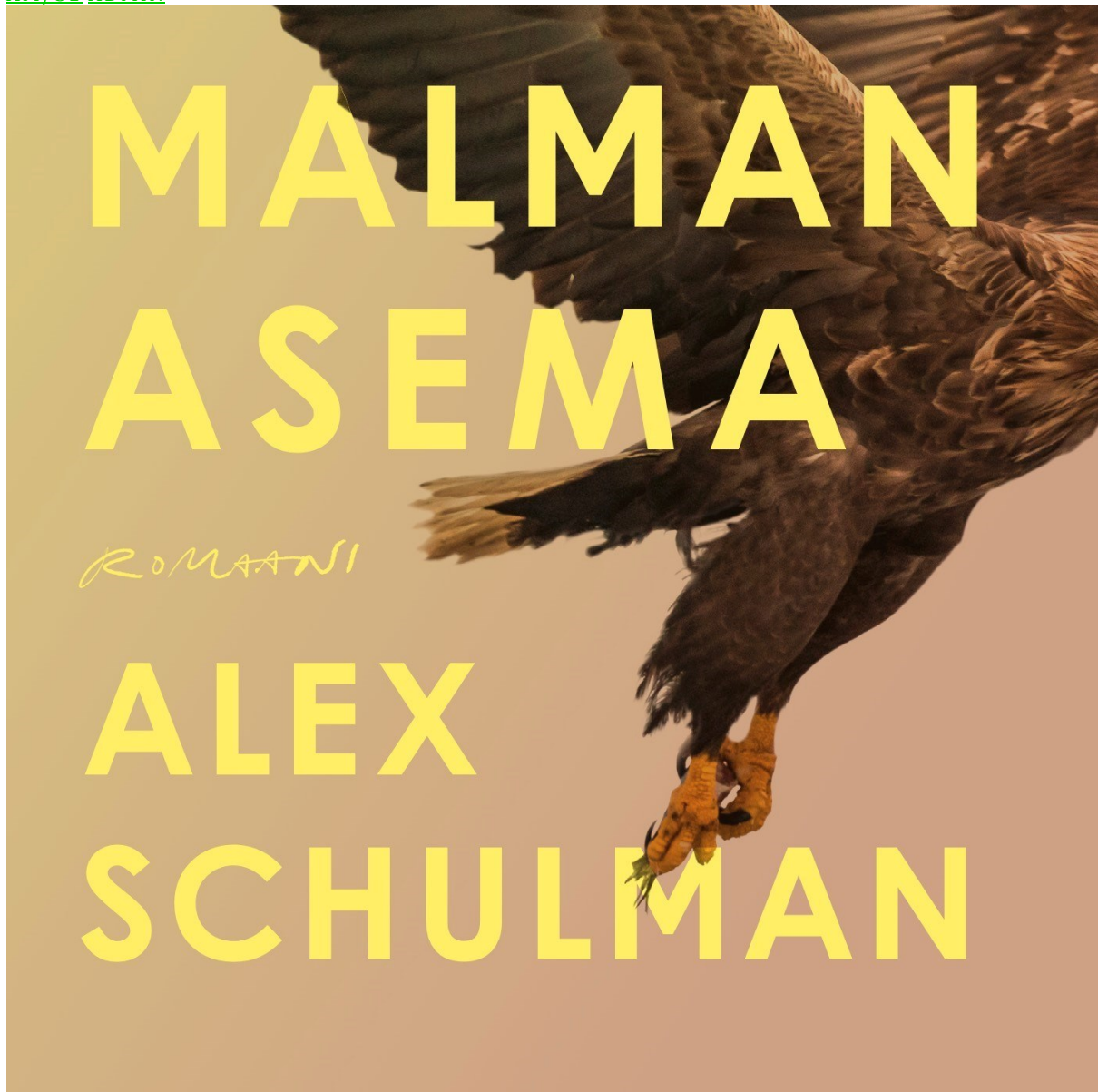


# Alex Schulman(suom. Jaana Nikula): Malman asema

[AM/31 ADMIN](#)



LIISAMARI SEPPÄLÄ

Kuinka kasvaa tasapainoiseksi aikuiseksi turvattomasta lapsuudesta huolimatta? Alex Schulmanin romaaneja lukevalle vastaus on selvä: se on vaikeaa tai jopa mahdotonta. Ahdistus ja ongelmat seuraavat mukana sukupolvien yli. Lapset kantavat mukanaan vanhemmiltaan perimänsä raskaan taakan. Lapset välittävät vuorostaan myrkyn eteenpäin omille lapsilleen.

Oskar kietoo kätensä Harrietin ympärille ja vaimo nojaa päätään hänen rintaansa, mutta sitten tämä jälleen häviää vuosikymmenten päähän. Harriet viihtyy siellä. Hänellä on suora linja lapsuudesta nykyisyyteen, lapsuuden tapahtumat vaikuttavat siihen millainen ihminen on nyt,

lapsuudella voidaan ja pitääkin voida selittää kaikki. Joskus Oskar kadehtii Harrietin vankkaa uskoa noihin latteuksiin ja yhteyksiin, joihin hän luottaa ehdottomasti. On varmasti helppo elää sillä tavalla, koska kaikkeen löytyy vastaus, kaikelle on selitys. Eikö koskaan ole itse syyllinen mihinkään, vaan on aina muiden virheiden ja puutteiden uhri. (219)

Malman asemassa (suom. Jaana Nikula) tarina kerrotaan kolmesta eri näkökulmasta. Kahdeksanvuotias Harriet matkaa junalla Malman asemalle isänsä kanssa. Oskar tapaa junassa aikuisen Harrietin, he rakastuvat ja menevät naimisiin. Viimeinen näkökulma on Yanan, joka on Harrietin ja Oskarin tytär. Romaanin päähenkilö on Harriet.

“Kaikessa mitä sinä ajattelet, kaikessa mitä teet ja haluat muiden tekevän on aina kyse sinusta. Et tälläkään hetkellä käsitä miten raivostuttavaa sinun itsekeskeisyytesi on, tuo rajaton itsekkyytesi. Sinä olet pettänyt minua, huijannut minua ja tytärtämme, kaikki meidän välillämme on menossa pain helvettiä, mutta sinä haluat että minä istun junassa viisi tuntia, jotta voisın lukea kirjeen jonka sinä kirjoitit lapsena.” (265-266)

Harrietin äiti ja isä eroavat ja jakavat lapset. Harriet ja isä asuvat eri paikkakunnalla kuin äiti ja perheen toinen tytär Amelia.

“Kun me erosimme, me riitelimme aika paljon. Ja eräänä päivänä hän soitti ja sanoi olevansa vain Amelian äiti ja minun olevan vain sinun isäsi.”

“Miksi?”

“En tiedä. Mutta se on minusta aina ollut väärin. Ei kenelläkään ole oikeutta erottaa sisaruksia tai vanhempia lapsistaan. Ja minä olen yrittänyt panna vastaan, mutta nyt asianajaja on päättänyt, että näin on oltava.” (163)

Harriet on kirjastonhoitaja, Oskar kiinteistövälittäjä. Oskarin mielestä Harriet on särkynyt liian monesta kohdasta. Harriet vartioi salaisuuksiaan vaikenemalla. Heidän avioliittonsa on myrskyisä, eikä se voi olla vaikuttamatta tyttäreen, joka kuulee kaikki vanhempiensa yhteenotot.

Usein kun vanhemmat riitelivät, hänellä oli tapana kuvitella, että se mitä hän kuuli oli vankien avunhuutoa, mies ja nainen oli teljetty jonnekin ja he yrittivät epätoivoisesti päästä ulos. Ja kun he sitten vaikenivat, hän ajatteli, että nyt he ovat luovuttaneet, he ovat ymmärtäneet, ettei kukaan tule pelastamaan. (135)

Malma sijaitsee reilun kolmensadan kilometrin päässä Tukholmasta. Pieni paikkakunta saa suuren merkityksen teoksessa, sinne matkustetaan monta kertaa eri tavoin.

Harriet on pyytänyt häntä olemaan kärsivällinen, kaikki kyllä selviää, kunhan he pääsevät perille. Hän katselee vaunua, joka näyttää melkein koomiselta, koska kaikilla matkustajilla on levitetty sanomalehti edessään. Kaikki lukevat romahtaneista kaksoistorneista, joka ikinen. Tapahtumasta on kulunut viikko, mutta edelleen siitä jauhetaan lehdissä. Oskar ei pysty ”lukemaan torneista, hän turvautuu samaan keinoon kuin aina kun tuntuu, että maailma on hajoamassa: sulkee silmänsä ja korvansa. (59)

Oskar on onnellisin Tukholman saaristossa. Siellä hänen ei tarvitse sulkea silmiään eikä korviaan. Saaristossa hän ei ole kireä eikä ahdistunut.

Autolautalla he menivät ulos ja seisoivat tuulisessa keulassa, hiukset lensivät ja he katselivat merelle, ja Oskar suuteli Harrietia ja hänestä tuntui kuten niin usein silloin ensi alkuun, että on tapahtunut jokin virhe. Miksi Harriet haluaa olla minun kanssani? Hän muistaa miten luotsi tuuttasi ylhäällä kannella ja hän katseli tummaa lasikoppia ja auringossa kiiltävää autoriviä ja tuuttaus kuului taas ja sitten hän tajusi luotsin tuuttaavan jollekin toiselle lautalle, mutta se oli kuulostanut luotsin tervehdykseltä rakastavaisille, heille jotka seisoivat laivan keulassa. Sitten he ajoivat eteenpäin, asfalttitiet kapenivat. Nämä olivat Oskarın saaria, hän tunsi joka ikisen, tiesi joka mutkan ennen kuin se tuli eteen ja pienet kylät jotka olivat tuskin kyliäkään, pelkkiä muutaman töllin ryyppäitä, hän osasi kertoa juttuja niistä jokaisesta Harrietille. Puita oli nyt harvemmassa, he ajoivat kohti ulkosaaristoa. (185-186)

Olen miettinyt, onko Alex Sculmanin keino päästä irti oman lapsuutensa rankoista kokemuksista kirjoittaa aina vain uusia teoksia saman teeman ympärille. Kirjoittaa vaikea lapsuus ulos itsestään. Selvitä kirjoittamalla.

Päästyään loppuun hänelle tuli yhtäkkiä mieleen, että nyt hän oli ensimmäisen kerran kertonut mitä oli tapahtunut.

”Tuntuu hyvältä kertoa”, hän sanoi lääkärille.

”Mainiota”, mies vastasi. ”Ei kukaan jaksu tuollaista kantaa yksin. Kerro tarinasi muillekin, jos vain suinkin jaksat.” (50)

Ensimmäisellä lukukerralla romaani herättää minussa voimakkaita tunteita. Pelkään, että ihan kohta, jo seuraavalla sivulla kuvataan, kuinka lapselle tapahtuu jotain aivan kauheaa. Tunne häviää toisella

lukukerralla. Lopulta jäljelle jää vain ajatus siitä, että Alex Schulman on varmaankin kirjoittanut

tähän mennessä parhaimman teoksensa. Malman asemassa on onnistunut rakenne, joka vangitsee lukijan. Näin siinä puhutaan muistista:

Oskar katselee vaimoaan, joka istuu silmät kiinni ja muistaa mitä tämä sanoi hänelle kerran, kauan sitten, hänen pienellä parvekkeellaan mistä näki kaistaleen merta. Tulevaisuus on ennalta määrätty, ei siihen voi vaikuttaa, mutta se mikä on tapahtunut, muuttuu ja liikkuu koko ajan.  
(191)

**Alex Schulman**, (2022) *Malman asema*. [Alkup. Malma station] suom. Jaana Nikula. Otava.

**Liisamari Seppälä** on helsinkiläinen kirjoittamisen maisteri Jyväskylän yliopistosta